

Asia C-565/22**Ennakkoratkaisupyyntö****Jättämispäivä:**

26.8.2022

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Oberster Gerichtshof (ylin tuomioistuin, Itävalta)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

20.7.2022

Revision-valittaja (alkuperäinen kantaja):

Verein für Konsumenteninformation

Revision-valituksen vastapuoli (alkuperäinen vastaaja):

Sofatutor GmbH

Oberster Gerichtshof on Revision-tuomioistuimena antanut [– –] asiassa, jossa on Revision-valittajana Verein für Konsumenteninformation, 1060 Wien, [– –] ja vastapuolena Sofatutor GmbH, Saksa, 10245 Berliini, [– –] ja jossa on kyse kieltokanteesta ja tuomion julkaisemisesta menettelyssä, jossa valittaja on tehnyt Revision-valituksen muutoksenhakutuomioistuimena toimineen Oberlandesgericht Wienin (osavaltion ylioikeus, Wien) 18.3.2022 antamasta ratkaisusta, GZ 5 R 141/2ly-30, jolla muutettiin Handelsgericht Wienin (Wienin kauppatuomioistuin) 23.6.2021 antamaa ratkaisua, GZ 30 Cg 29/20x-25, [– –] seuraavan

v ä l i p ä ä t ö k s e n:

I Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan nojalla seuraava ennakkoratkaisukysymys:

Onko kuluttajan oikeuksista 25.10.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU 9 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että jos etäsopimusta ”jatketaan automaattisesti” (direktiivin 6 artiklan 1 kohdan o alakohta), kuluttajalla on uudelleen peruuttamisoikeus?

II [–] [asian käsittelyn lykkääminen]

P e r u s t e l u t:

A. Tosiseikat

- 1 Revision-valittaja on yhdistys, jolla on kuluttajansuojalain (Konsumentenschutzgesetz, KSchG) 29 §:n mukaan kanneoikeus.
- 2 Vastapuoli tarjoaa oppilaille tarkoitettuja verkko-oppimisympäristöjä. Se tarjoaa palvelujaan internetin välityksellä koko Itävallan alueella ja on liiketoiminnassaan oikeustoimien tekemiseksi jatkuvasti yhteydessä KSchG:n 1 §:ssä tarkoitettuihin kuluttajiin, joilla on kotipaikka tai asuinpaikka Itävallassa. Vastapuoli tekee kuluttajien kanssa yleisten sopimusehtojensa (Allgemeine Geschäftsbedingungen, AGB) mukaisia sopimuksia.
- 3 Vastapuolen yleisissä sopimusehdoissa todetaan, että kun tilaus varataan alustalla ensimmäisen kerran, sitä voidaan testata maksutta 30 päivän ajan sopimuksen tekemisestä ja tänä aikana se voidaan irtisanoa ilman ennakkoilmoitusta milloin tahansa, ja että tilaus muuttuu maksulliseksi vasta 30 päivän kuluttua, ja jos sitä ei irtisanoa 30 päivän kuluessa, varausprosessissa sovittu maksullinen tilauskausi alkaa kulua.
- 4 Jos maksullinen tilausjakso päättyy, eikä vastapuoli tai kuluttaja ole irtisanoanut sitä ajoissa, yleisten sopimusehtojen mukaan tilaus jatkuu automaattisesti tietyn ajan.
- 5 Kun sopimus tehdään ensimmäisen kerran, vastapuolen on ilmoitettava kuluttajille kuuluvasta peruuttamisoikeudesta (oikeudesta purkaa sopimus), koska sopimus tehdään etäsopimuksena.

B. Osapuolten kannat menettelyssä ja tähänastinen menettely

- 6 **Revision-valittaja** vaatii – siltä osin kuin yhä merkityksellistä Revision-menettelyn kannalta – että vastapuoli ”määrätään liiketoimissaan kuluttajien kanssa lopettamaan menettely, jossa se ei ilmoita kuluttajille selkeästi ja ymmärrettävästi peruuttamisoikeuden käyttämisen ehdoista ja määräajoista ja siihen liittyvästä menettelystä eikä anna sitä varten käyttöön malliperuuttamislomaketta, tai vastaavanlaiset menettelyt, kun se jatkaa määräaikaista sopimusta etäsopimuksena”. Se katsoo, että direktiivin 9 artiklan sanamuodosta ei voida päätellä, että oikeus on rajattu koskemaan ensimmäisen sopimuksen tekemistä. Näin ollen kuluttajalla on direktiivin 9 artiklan täytäntöönpanemiseksi annetun etäsopimuksia ja muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyjä sopimuksia koskevan Itävallan lain (FAGG) 11 §:n säännöksen mukaisesti oikeus peruuttaa sopimus myös silloin, kun hänen koetilauksensa muutetaan säännölliseksi tilaukseksi ja kun säännöllistä tilausta jatketaan. Vastapuoli ei ilmoita kuluttajille tästä toisesta peruuttamisoikeudesta. Vastapuoli on näin ollen rikkonut FAGG:n 4 §:n 1

momentin 8 kohdan mukaista tiedonantovelvollisuutta, minkä vuoksi sitä vastaan nostetaan kuluttajasuojalain (KSchG) 28a §:n 1 momentin nojalla kieltokanne.

- 7 **Vastapuoli** on vastustanut tätä kieltomääräystä. Se katsoo, että sopimuksen voimassaolon jatkaminen automaattisesti sopimuksen mukaisesti ei anna kuluttajalle toista peruuttamisoikeutta, eikä sen näin ollen tarvitse ilmoittaa kuluttajalle tällaisesta oikeudesta.
- 8 **Ensimmäisen asteen tuomioistuin** – sikäli kuin tässä yhteydessä merkityksellistä – tuomitsi vastapuolen kanteen mukaisesti.
- 9 **Muutoksenhakutuomioistuin** muutti tuomiota
- sikäli kuin tässä yhteydessä merkityksellistä – kanteen hylkäämisestä tehdyn valituksen perusteella.
- 10 Valittajan **Revision-valitus**, jolle muutoksenhakutuomioistuin antoi luvan, koskee tätä ratkaisua.

C. Merkityksellinen lainsäädäntö

Kuluttajan oikeuksista annetun direktiivin 2 artiklan 7 alakohdassa, 6 artiklan 1 kohdan h ja o alakohdassa ja 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

[– –]

7. ”*etäsopimuksella*” *sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä etämyyntiä varten luodussa myynti- tai palveluntarjontajärjestelmässä ilman, että elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja ovat samanaikaisesti fyysisesti läsnä, ja käyttäen pelkästään yhtä tai useampaa etäviestintä sopimuksen tekemiseen asti, sopimuksen tekemisen ajankohta mukaan lukien;*”

6 artikla

Etäsopimuksiin ja muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyihin sopimuksiin liittyvät tiedonantovaatimukset

1. *Ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi etäsopimukseen tai muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyyn sopimukseen taikka vastaavaan tarjoukseen, elinkeinonharjoittajan on toimitettava kuluttajalle selvällä ja ymmärrettävällä tavalla seuraavat tiedot:*

[–]

h) jos peruuttamisoikeus on olemassa, kyseisen oikeuden käyttämiseen liittyvät ehdot, määräajat ja menettelyt 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti, sekä liitteessä I olevassa B osassa vahvistettu malliperuuttamislomake;

[–]

o) sopimuksen kesto tapauksen mukaan tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sopimuksen päättymistä koskevat ehdot;

9 artikla

Peruuttamisoikeus

1. Jollei 16 artiklassa säädettyjen poikkeusten soveltamisesta muuta johdu, kuluttajalla on oikeus perusteluja esittämättä ja ilman, että hänelle koituu muita kustannuksia kuin ne, joista säädetään 13 artiklan 2 kohdassa ja 14 artiklassa, peruuttaa etäsopimus tai muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehty sopimus 14 päivän kuluessa.

Etäsopimuksia ja muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyjä sopimuksia koskevan Itävallan lain (Fern- und Auswärtsgeschäfte-Gesetz, FAGG) 3 §:n 2 kohdassa, 4 §:n 1 momentin 8 ja 14 kohdassa sekä 11 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

Määritelmät

3 § Tässä liittovaltion laissa tarkoitetaan

[–]

2. ”etäsopimuksella” sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä etämyyntiä varten luodussa myynti- tai palveluntarjontajärjestelmässä ilman, että elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja ovat samanaikaisesti fyysisesti läsnä, ja käyttäen pelkästään etäviestintä sopimuksen tekemiseen asti, sopimuksen tekemisen ajankohta mukaan lukien;

Tiedonantovelvollisuuden sisältö, oikeudelliset seuraukset

4 § (1) Ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi etäsopimukseen tai sopimusta koskevaan tahdonilmaukseensa, elinkeinonharjoittajan on toimitettava kuluttajalle selvällä ja ymmärrettävällä tavalla seuraavat tiedot:

[–]

8. jos peruuttamisoikeus on olemassa, kyseisen oikeuden käyttämiseen liittyvät ehdot, määräajat ja menettelyt sekä liitteessä I olevassa B osassa vahvistettu malliperuuttamislomake,

[--]

14. tarvittaessa sopimuksen kesto tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sopimuksen päättymistä koskevat ehdot,

Peruuttamisoikeus ja peruuttamisen määräaika

11 § (1) Kuluttaja voi peruuttaa etäsopimuksen tai muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehdyn sopimuksen 14 päivän kuluessa perusteluja esittämättä.

[--]

D. Ennakkoratkaisupyynnön perustelut

- 11 Asian ratkaisu riippuu suurelta osin direktiivin 9 artiklan 1 kohdan tulkinnasta, johon on puolestaan tukeuduttava FAGG:n 11 §:n 1 momentin tulkinnassa.
- 12 FAGG:n 11 §:ää koskevista valmisteluasiakirjoista ilmenee, että peruuttamisoikeus ei rajoitu elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan tekemään ensimmäiseen sopimukseen, vaan myös voimassa olevan määräaikaisen sopimussuhteen jatkaminen tai voimassa olevan sopimussuhteen sisällön muuttaminen, jos siitä on sovittu etäsopimuksella tai muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa, voi kuulua FAGG:n soveltamisalaan ja näin ollen antaa kuluttajalle peruuttamisoikeuden, kun kyse on sopimuksen jatkamisesta sopimuksen mukaisesti tai sopimuksen muuttamisesta [--].
- 13 Oikeuskirjallisuudessa on omaksuttu valmisteluasiakirjoihin viitaten sellainen näkemys, että peruuttamisoikeus on mahdollinen myös silloin, kun muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tai etäsopimuksena mitä tahansa välineitä käyttäen tehdyn sopimuksen sisältö muuttuu tai sopimussuhdetta jatketaan (sopimalla siitä erikseen) [--]. Jos lähtökohtana on kuluttajan oletettu suostumus, kuluttajalle on erikseen ilmoitettava hänen menettelynsä merkityksestä [--].
- 14 Oikeuskirjallisuudessa suhtaudutaan epäilevästi siihen, että etäsopimuksen automaattinen jatkaminen johtaa uuteen peruuttamisoikeuteen. On korostettava, että direktiivin 6 artiklan 1 kohdan o alakohdassa säädetään ainoastaan velvollisuudesta antaa seuraavat tiedot: ”sopimuksen kesto tapauksen mukaan tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sopimuksen päättymistä koskevat ehdot”. Vaikka se koskeekin sopimusten automaattista jatkamista, siinä ei mainita peruuttamisoikeutta tai tällaisesta oikeudesta tiedottamista. Lisäksi on kiistetty, että sopimuksen automaattinen jatkaminen merkitsisi direktiivin 2 artiklan 7 alakohdassa tarkoitettua (toista) ”etäsopimusta”. Tätä perustellaan sillä, että mitään (toista) sopimusta ei ”tehdä”, vaan ensimmäistä

sopimusta ei yksinkertaisesti irtisanota (ja, kuten kyseisessä sopimuksessa määrätään, samalla jatketaan sopimuksen kestoja), sekä sillä, että sopimuksen automaattisessa jatkamisessa ei ole kyse sopimuksen tekemisestä ”käyttäen pelkästään etäviestintää” ”etäsopimuksen” oikeudellisessa määritelmässä tarkoitetulla tavalla. Lopuksi on väitetty, että kun sopimusta jatketaan automaattisesti, etämyynnille tyypillistä riskiä (jolla voidaan objektiivisesti perustella peruuttamisoikeutta) ei enää ole (ks. direktiivin johdanto-osan 37 perustelukappale). Tällöin kuluttaja on jo riittävän hyvin perehtynyt tavaraan tai palveluun, ja hänelle on jo alkuperäisen sopimuksen tekemisen yhteydessä ilmoitettu asianmukaisesti mahdollisuudesta jatkaa sopimusta [– –].

15 Unionin tuomioistuin on todennut, että kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä annetun direktiivin 2002/65/EY 2 artiklan a alakohtaa on tulkittava siten, että lainasopimuksen muuttamisesta tehty sopimus ei kuulu kyseisessä säännöksessä tarkoitetun käsitteen ”rahoituspalveluja koskeva sopimus” piiriin silloin, kun muutossopimuksella vain muutetaan alun perin sovittua korkokantaa mutta sillä ei pidennetä laina-aikaa eikä muuteta lainan määrää ja kun lainasopimuksen alkuperäisissä sopimusehdoissa määrättiin tällaisen muutossopimuksen tekemisestä tai, jollei muuta sovita, vaihtuvan korkokannan soveltamisesta (tuomio Sparkasse Südholstein, C-639/18).

16 Oberster Gerichtshofin näkemyksen mukaan

vastausta alussa esitettyyn kysymykseen ei voida pitää ilmeisenä acte clair -doktriinin mukaisesti, vaikka oikeuskirjallisuudessa esitetyt argumentit puhuvat peruuttamisoikeutta vastaan ja vaikka unionin tuomioistuimen asiassa C-639/18 antamaa tuomiota voitaisiin hyödyntää nyt käsiteltävässä tapauksessa [– –]. Oberster Gerichtshof katsoo näin ollen olevansa velvollinen esittämään ennakkoratkaisupyyntönsä ylimmän asteen tuomioistuimena (ks. RS0082949).

[– –] 20.7.2022

[– –]